

SZAKDOLGOZAT ÉS ZÁRÓVIZSGA

(BA-KÉPZÉS)

anglisztika szak	1
germanisztika szak / néderlandisztika szakirány	3
germanisztika szak / német szakirány	5
magyar szak.....	6
néprajz szak	9
ókori nyelvek és kultúrák szak	10
pedagógia szak	11
pszichológia szak.....	14
romanisztika szak / francia szakirány.....	17
romanisztika szak / olasz szakirány	20
szabad bölcsészet szak	22
szlavisztika szak	24
szociális munka szak	26
szociológia szak.....	29
történelem szak.....	30

ANGLISZTIKA BA

A záróvizsga három részből áll: nyelvi készségfelmérés (írásbeli és szóbeli), brit országismeret (szóbeli) és amerikai országismeret (szóbeli). A vizsgázó teljesítményét minden esetben egytől ötig terjedő osztályzatokkal értékeli a bizottság. A végleges záróvizsga-eredmény a következő négy részjegy számtani átlagából alakul ki: írásbeli nyelvi készségfelmérés, szóbeli nyelvi készségfelmérés, brit országismeret és amerikai országismeret. Ha bármelyik részjegy elégtelen, akkor a záróvizsga eredménye is elégtelen.

Az írásbeli vizsgának meg kell előznie a szóbelit; az előbbi sikeressége a szóbelire bocsátás feltétele. A záróvizsga eredményét a szóbeli vizsga végén az elnök közli a vizsgázóval.

A vizsga részletezése

1. Nyelvi készségfelmérés

A vizsga **célja** az, hogy az angol szakos hallgatók nyelvtudását szakképzésükhöz kapcsolódó témákban mérje. A Közös Európai Referenciakeret C1-es szintjéhez igazodva a következő funkcionális nyelvhasználat mérésére kerül sor:

Írott szöveg értése (információszerzés és érvek keresése): A vizsgázó minden részletében meg tudja érteni a szakterületéhez tartozó szövegek széles körét.

Írásbeli produkció: A vizsgázó világos és jól szerkesztett szöveget tud írni a szakterületéhez kapcsolódó témákról, képes a lényeges és fontos kérdések kiemelésére, a nézeteket kiegészítő gondolatokkal, érvekkel és megfelelő példákkal fejti ki és támasztja alá, és megfelelő befejezéssel kerekíti le.

Beszédprodukció: A vizsgázó képes az adott témáról világosan és relevánsan beszélni; az altémákat összekapcsolni, valamint a témát lezárni. A vizsgázó jól használja széleskörű nyelvtudását, képes kiválasztani a közlésnek megfelelő nyelvi formákat és stílust. A grammatikai helyesség magas szintjét következetesen fenn tudja tartani folyamatos kommunikációban is.

A vizsga a beszédértést elkülönülten nem méri. Ugyanakkor a szóbeli kommunikáció során a vizsgázónak követni kell tudni a vizsgáztatót, az elhangzott kérdésekre odaillően kell válaszolnia.

A vizsga részei: A vizsga 2 részből áll: *írásbeli feladat* (tömörítés) és *szóbeli vizsga*.

Az *írásbeli* tömörítési feladat során a vizsgázó a BA program során választható sávok ill. szakirány egyikéhez kapcsolódó szöveget kap (*sáv*: Brit irodalom és kultúra, Nyelvészet, Alkalmazott nyelvészet; *szakirány*: Amerikanisztika). A 600-800 szavas szöveget a vizsgázónak 250-300 szóban kell összefoglalnia. Az értékelés analitikus skála segítségével történik a következő szempontok alapján: témakifejtés, szövegkohézió, nyelvi pontosság, nyelvi választékosság. A maximálisan adható pontszám: 20 pont.

A *szóbeli vizsgán* a BA záróvizsga témaköréhez kapcsolódó szóbeli teljesítmény nyelvi megformáltságát külön értékelő pontozza. Az értékelés analitikus skála segítségével a következő szempontokra terjed ki: a szóbeli teljesítmény koherenciája és folyamatossága, a beszélgető partner követése, nyelvi pontosság, nyelvi választékosság. A maximálisan adható pontszám: 20 pont.

Az összesen megszerezhető pontszám 40, melyből az alsó ponthatár 60% (24 pont). Érdemjegyek a következő bontásban adhatók: 0-23: elégtelen, 24-27: elégséges, 28-31: közepes, 32-35: jó, 36-40: jeles.

2. Brit országismeret (tételsor)

(1) Major developments in the history of the four nations of the British Isles up to 1485; (2) Britain in the Early Modern period (1485-1800); (3) Britain's changing role in the world; (4) The British political system; (5) Economy, society and culture; (6) The Educational system; (7) Religion in Britain; (8) Post-1945 political history.

3. Amerikai országismeret (tételsor)

- [1] *The geography of the United States*. Geographical regions and natural landscapes. Cultural regions in the U.S.A.
- [2] *The American system of government (1)*. Federal and state institutions. Checks and balances. The American Constitution and civil liberties. Constitutional amendments. The judicial system: the courts and the law.
- [3] *The American system of government (2)*. Political parties and the election system. The electoral college. Lobbyism.
- [4] *The ethnic composition of the American population*. Major ethnic groups and minorities. Immigration and federal immigration policies. Civil rights movements in the U.S.A. Melting pot → cultural pluralism → multiculturalism.
- [5] *Factors contributing to cultural stability*: belief systems and myth structures. Ideologies of American destiny and identity. Manifest Destiny and New Manifest Destiny. Mission. Redeemer Nation. Kinds of American ethnocentrism. Civil religion.
- [6] *The survey of a historical period* of your choice. Choose one of the following historical periods for your presentation: (1) the American Revolution; (2) the Civil War decade; (3) the "Gilded Age"; (4) the "Progressive Era"; (5) America between the two world wars; (6) the U.S.A. since 1945.
- [7] *Entertainment and the mass media* in the U.S.A. Television in U.S. culture. Major television networks. The printed media: major American newspapers (choose 5 for your survey) and magazines (choose 15). Popular culture. Advertising.
- [8] *Holidays in the United States*. International, religious, and patriotic holidays. Iconic patriotic shrines in America.
- [9] *Images of America*. Emblems, culture- and region-specific configurations. Iconic manifestations. Images as ideological statements. Stereotyping. The contributions of literature and popular culture to the iconography of the U.S.A.
- [10] Regionalism and multiculturalism in *Canada*.

GERMANISZTIKA ALAPSZAK / NÉDERLANDISZTIKA SZAKIRÁNY

A germanisztika alapszakos diploma feltétele az alapszakon belül kiírt témákból elkészített és elfogadott diplomamunka valamint a sikeres záróvizsga. A diplomamunka egy mellékletek nélkül legalább 20 oldal terjedelmű (30.000 leütés szóközüök nélkül) írásbeli dolgozat (tudományos dolgozat, prezentáció, szótár, esszé, stb.). A dolgozat nyelve a választott szakirány nyelve (holland). A diplomamunka 4 kreditpont értékű, és elfogadása feltétele a záróvizsgára bocsátásnak. A dolgozat témáját a hallgató a szakirányt gondozó képzésben (Néderlandisztika Tanszék) közzétett témajegyzék alapján választja ki. A listát a Tanszék a TVSZ-ben rögzített időre közzéteszi, és folyamatosan frissíti. A néderlandisztika szakirányon tanuló hallgatók ebből a listából, vagy a tanszék oktatóival egyeztetett más témákból választhatnak, függetlenül attól, hogy milyen specializációt vagy minor szakot vettek fel.

A **záróvizsga** feladata az alapszakos képzés során megszerzett készségek és képességek tesztelése, valamint a szakdolgozat védeése.

A záróvizsgára bocsátás előfeltételei:

- Sikeres diplomamunka
- A diplomamunkáról készült írásbeli bírálat benyújtása
- Az alapszakhoz szükséges kreditmennyiség megszerzése

A záróvizsga két részből áll:

Egy **írásbeli nyelvi vizsgából**, amelyen a hallgatóknak bizonyítaniuk kell, hogy a felsőfokú C-típusú nyelvvizsgának megfelelő szinten (bővített szakmai nyelvhasználat) tudják használni a választott nyelvet. A számonkérés formája egy többféle feladattípust tartalmazó nyelvi teszt (minimális teljesítési szint: 60%).

Egy **szóbeli részből**, amelyen a hallgatóknak bizonyítaniuk kell, hogy elsajátították a képzési terv által előírt legfontosabb ismereteket, és hogy szóbeli kifejező készségük megfelel a felsőfokú C-típusú nyelvvizsgának megfelelő szintnek.

A szóbeli vizsga tárgyai:

- Germán nyelvek és kultúrák
- Nyelvészeti ismeretek
- Irodalmi ismeretek
- Kultúra- és médiatudományi ismeretek
- A specializáció tárgyai

A szóbeli vizsgára bocsátás előfeltételei:

- Sikeres írásbeli vizsga (minimális teljesítési szint: 60%).
- A diplomadolgozatról készült írásbeli bírálat.

A **szóbeli számonkérés formája**: a szakdolgozat hagyományos módon vagy multimedialis háttérrel készült 10-15 perces bemutatása holland nyelven, szabad előadásban. Az előadás során a hallgatónak bizonyítania kell a választott témában való jártasságát, hogy képes önállóan és szabadon beszélni, gondolatait helyes és választékos hollandsággal megformálni, illetve a bizottság kérdéseire válaszolni. A hallgatónak azt is igazolni kell, hogy elsajátította azokat a prezentációs technikákat, amelyeket az előadás során használ. A vizsga egy erre a célra kijelölt, változó összetételű bizottság előtt történik, amely értékeli a hallgató szóbeli vizsgán tett teljesítményét.

A **szóbeli vizsga értékelése**: A vizsgabizottság a hallgató teljesítményét a következő részekre adott érdemjegyek átlagával értékeli: a hallgató nyelvi felkészültsége, a témában való jártasság, a bemutatás módja. Ha a fentiek közül bármelyikre elégtelen osztályzatot kap a hallgató, a szóbeli vizsgát meg kell ismételni, de új témát a hallgatónak nem kell választania.

A záróvizsga teljesítésének értékelése:

A záróvizsga jegye a két rész átlagának az eredménye érdemjegyben megállapítva. A záróvizsga teljesítéséért kreditpont nem jár. Az írásbeli és a szóbeli vizsgaalkalmak megisméltése a mindenkori Kari Tanulmányi és Vizsgaszabályzat megfelelő helyeivel összhangban lehetséges.

Javasolt szakdolgozati témák:

1. Szakdolgozati témák *Germán nyelvek és kultúrák* témakörben

1. De Nederlanden in de middeleeuwen
2. Hongaars-Nederlandse betrekkingen in de vroegmoderne tijd
3. Hongaars-Nederlandse betrekkingen in de twintigste eeuw
4. Nederland in de Europese Unie
5. België in de Europese Unie

2. Szakdolgozati témák *Nyelvészeti ismeretek* témakörben

1. Vertalen – tussen letterkunde en taalkunde, tussen theorie en praktijk, tussen kunst en beroep
2. NVT vs. NT2: verschillen en overeenkomsten in de 21ste eeuw
3. NVT in Hongarije: middelbaar vs. hoger onderwijs
4. Nederlands in de wereld: status en vorm van het Nederlands buiten de taalgrens
5. Contrastieve morfologie: Duitse vs. Nederlandse woordvorming

3. Szakdolgozati témák *Irodalmi ismeretek* témakörben

1. Het beeld van Hongarije in Nederlandse reisverslagen
2. Joost van den Vondel en de Muiderkring
3. Constantijn Huygens en zijn literaire betekenis in de 17e eeuw
4. Dagboekliteratuur, briefromans, roman in brieven in de Nederlandse literatuur
5. Vrouwelijke schrijvers in de 17de en 18de eeuw
6. Nederlandse schrijfsters in de 20ste eeuw
7. Het beeld van Nederlands-Indië in de werken van schrijfsters met koloniale achtergrond
8. Het probleem van de identiteit in de werken van schrijfsters met koloniale achtergrond
9. De poëzie van de Vijftigers
10. Nederlandse literatuur in de Hongaarse pers.
11. Hongaars-Nederlandse literaire betrekkingen
12. Hongaren in de Nederlandse koloniale literatuur
13. Nederlandse koloniale literatuur
14. Duitse en Nederlandse koloniale literatuur
15. Herman Heijermans in Hongarije

4. Szakdolgozati témák *Kultúra- és médiatudományi ismeretek* témakörben

1. Nederlandse romans en hun verfilmingen
2. Het beeld van Hongarije in Nederlandse reisverslagen
3. Hongaars-Nederlandse culturele betrekkingen
4. Kindertreinen
5. Film en literatuur

GERMANISZTIKA ALAPKÉPZÉSI SZAK / NÉMET SZAKIRÁNY

BTNM900BA Szakdolgozat 4 kredit

A germanisztika alapszakos diploma feltétele az alapszakon belül kiírt témákból elkészített és elfogadott szakdolgozat, valamint a sikeres záróvizsga.

A szakdolgozat egy mellékletek nélkül legalább 20 oldal terjedelmű (30.000 leütés szóközök nélkül) írásbeli dolgozat (dolgozat, prezentáció, szótár, esszé, stb.). A dolgozat nyelve a választott szakirány nyelve (német). A szakdolgozat 4 kreditpont értékű, és elfogadása feltétele a záróvizsgára bocsátásnak. A dolgozat témáját a hallgató a szakirányt gondozó képzésben (Germanisztikai Intézet) közzétett témajegyzék alapján választja ki. A listát az Intézet a TVSZ-ben rögzített időre közzéteszi, és folyamatosan frissíti. A német szakirányon tanuló hallgatók ebből a listából választhatnak, függetlenül attól, hogy milyen specializációt vagy minor szakot vettek fel.

BTNM901BA Záróvizsga 0 kredit (TVSz 26. §)

A záróvizsga feladata az alapszakos képzés során megszerzett készségek és képességek tesztelése, valamint a szakdolgozat védeése.

A záróvizsgára bocsátás előfeltételei:

- Sikeres szakdolgozat
- Az alapszakhoz szükséges kreditmennyiség megszerzése

A záróvizsga részei

1. Írásbeli nyelvi vizsga, amelyen a hallgatóknak bizonyítaniuk kell, hogy a felsőfokú C-típusú nyelvvizsgának megfelelő szinten tudják használni a választott nyelvet. A számonkérés formája egy többféle feladattípust tartalmazó nyelvi teszt (minimális teljesítési szint: 60%).

2. Szóbeli rész, melynek előfeltétele a sikeres írásbeli rész. A szóbeli vizsga a szakdolgozat hagyományos módon vagy multimediális háttérrel készült 10-15 perces bemutatása német nyelven, szabad előadásban. Az előadás során a hallgatónak bizonyítania kell a választott témában való jártasságát, hogy képes önállóan és szabadon beszélni, gondolatait helyes és választékos németességgel megformálni, illetve a bizottság kérdéseire válaszolni. A hallgatónak azt is igazolni kell, hogy elsajátította azoknak a prezentációs technikákat, amelyeket az előadás során használ. A vizsga egy erre a célra kijelölt, változó összetételű bizottság előtt történik, amely értékeli a hallgató szóbeli vizsgán tett teljesítményét. A vizsga a német alapszakos hallgatók előtt nyilvános.

A szóbeli vizsga értékelése: A vizsgabizottság a hallgató teljesítményét a következő részekre adott érdemjegyek átlagával értékeli.

- A hallgató nyelvi felkészültsége
- A témában való jártasság
- A bemutatás módja

Ha a fentiek közül bármelyikre elégtelen osztályzatot kap a hallgató, a szóbeli vizsgát meg kell ismételni, de új témát a hallgatónak nem kell választania.

A záróvizsga teljesítésének értékelése:

A záróvizsga jegye a két rész átlagának az eredménye érdemjegyben megállapítva. A záróvizsga teljesítéséért kreditpont nem jár.

Az írásbeli és a szóbeli vizsgaalkalmak megismétlése a mindenkor Kari Tanulmányi és Vizsgaszabályzat megfelelő helyeivel összhangban lehetséges.

MAGYAR

A záróvizsgára vonatkozó általános rendelkezések

A Debreceni Egyetem záróvizsgáira vonatkozó általános rendelkezéseket *Az egyetemi tanulmányi és vizsgaszabályzat* IV. pontja [A végbizonyítványra (abszolutoriumra), szakdolgozatra (diplomamunkára), a záróvizsgára és az oklevélre vonatkozó rendelkezések] és a BTK-ra vonatkozó mellékletei tartalmazzák. A magyar alapszakos (BA) záróvizsga című anyag ennek kiegészítő mellékleteként értelmezendő.

A BA szintű záróvizsga tartalma, szerkezete, értékelése

Az alapszakos (BA) záróvizsga a magyar nyelv és irodalom alapképzési szak törzsképzési ismeretanyagát és az ehhez kapcsolódó kompetenciákat kéri számon és értékeli.

A záróvizsga *ideje*: az előírt kreditek megszerzése után (optimálisan a 6. félév végén).

A záróvizsgára bocsátás *feltétele*: 1) megszerzett BA *végbizonyítvány* (abszolutorium); 2) benyújtott (és írásban elbírált) *diplomadolgozat (részletezése alább)*.

A záróvizsga *módja*: A vizsga *szóbeli*, egyes részeit a záróvizsga bizottság önálló érdemjeggyel értékeli.

A záróvizsga részei:

1) a BA szintű diplomadolgozat megvédése

2) a szakdolgozat témájától függően irodalomtudományi *vagy* nyelvtudományi tematikájú vizsga (*részletezése alább*).

A záróvizsga bizottság tagjai: elnök, két szaktanár (témától függően két nyelvész *vagy* két irodalmár), a jelölt témavezetője és külső szakember. A vizsgát az elnök irányítja.

A záróvizsga értékelése: az összesített érdemjegyet 1) a védés és 2) a szakmai feleletek érdemjegyei egyenlő súllyal alkotják, a záróvizsgajegy kialakításakor a bizottság ezek eredményeinek egyszerű számtani átlagát veszi. Amennyiben a záróvizsga bármelyik része elégtelen, a záróvizsgát a TVSZ kari mellékletének rendelkezései szerint kell megismételni.

A záródolgozat (BA szintű diplomamunka)

A meghirdetett témák közül az alapképzésben (BA) a 4. félév végéig kell választaniuk a hallgatóknak. A diplomamunka címét az érintett intézetben/tanszéken kell bejelenteni.

– *Záródolgozati jelentkezés és előkészítő konzultáció* – Menete: a 4. félévben kötelező március közepéig jelentkezési lapon dokumentálni a témaválasztást a témavezető aláírásával. Még a 4. félév folyamán a témavezetővel *háromszor* konzultálni kell a záródolgozat formai és tartalmi kérdéseiről, a választott témáról – a konzultációk meglétét a témavezető szintén aláírásával dokumentálja a jelentkezési lapon. A jelentkezési lapot az intézeti titkárságon archiváljuk.

– *Záródolgozati konzultáció* – 5. és 6. félévben kötelező konzultáció, mely a záródolgozat megírását segíti; a konzultáció *aláírással* zárul, ennek adminisztrációja a technikai lehetőségektől függően elektronikus vagy papíralapú.

– A *Záródolgozat* kreditértéke 4 kredit, amit a hallgató a benyújtott záródolgozat ellenértékeként kap.

BA képzésben a diplomamunka terjedelme mellékletek nélkül minimum 20 oldal (30000 leütés szóközök nélkül).

A diplomamunka benyújtásának határideje: tavaszi félév esetén március 31., őszi félév esetén november 30., az adott intézetben /tanszéken.

A diplomamunkát a témavezető értékeli és a bírálatot legkésőbb a záróvizsga előtt egy héttel megismerteti a hallgatóval. A diplomamunka védelme a záróvizsgán történik.

IRODALOMTUDOMÁNYI ZÁRÓVIZSGA

Irodalomtudományból a szóbeli vizsga két részből áll:

- a) a záródolgozat védéséből,
- b) a diszciplináris törzsképzési ismeretanyag számonkéréséből és a kompetencia ellenőrzéséből.

1) A záródolgozat védése:

A dolgozat védésekor a hallgató legyen képes megindokolni témaválasztását, a választott témát elhelyezni nagyobb összefüggésekben, reflektáltan bemutatni témája magyar nyelvű szakirodalmát, a kapcsolódó periodikákat, értő módon használni a téma fogalmait, érvelni alkalmazott módszerei mellett, bemutatni a témájában rejlő további kutatási lehetőségeket.

2) A diszciplináris törzsképzési ismeretanyag számonkérése és a kompetencia ellenőrzése:

A hallgató szóbeli vizsgát tesz a záródolgozat témájához kapcsolódó egy ismeretkörből, amit az alább részletezett ismeretkörök közül a témavezető már a záróvizsgára jelentkezéssel együtt megadja a hallgatónak, majd a záródolgozat bírálatában a megadott ismeretkörhöz kapcsolódóan megjelöl két konkrét tételt (a kollokviumokon és a szemináriumokon előírt tételsoroknak és tematikáknak megfelelően). A hallgatónak a záróvizsgán ennek a két tételnek az ismeretéről kell számot adnia, felmutatva az elsajátított kompetenciákat is.

Irodalomtudományi ismeretkörök:

Régi magyarországi irodalom ismeretkörei:

1. A régi magyarországi irodalom eszmetörténeti kérdései
2. A régi magyarországi irodalom műfaj- és poétikatörténeti kérdései
3. Életművek a régi magyarországi irodalomban

Klasszikus magyar irodalom ismeretkör:

1. A klasszikus magyar irodalom eszmetörténeti kérdései
2. A klasszikus magyar irodalom műfaj- és poétikatörténeti kérdései
3. Életművek a klasszikus magyar irodalomban

Modern magyar irodalom ismeretkör:

1. Stílusirányzatok, művészeti mozgalmak a modern magyar irodalomban
2. A modern magyar irodalom műfaj- és poétikatörténeti kérdései
3. Életművek a modern magyar irodalomban

Világirodalmi ismeretkör:

1. Az irodalmi műfajok kialakulása, műfaji gondolkodás
2. Az irodalmi műfajok általános kérdései
3. Az irodalom intézményei

Irodalomelméleti ismeretkör:

1. Prózaolvasási alapismeretek
2. Líraolvasási alapismeretek
3. Drámaolvasási alapismeretek

MAGYAR NYELVÉSZET

1. Kik záróvizsgáznak nyelvészetből?

Azok a magyar alapszakos hallgatók, akik záródolgozatukat nyelvészetből készítették. Nyelvészetből voltak kötelesek záródolgozati témát választani a magyar nyelvészet specializációban részt vevő hallgatók, de választhattak magyar nyelvészeti témát a más specializációkat teljesítő hallgatók is (az irodalom specializációban részt vevők kivételével), valamint a magyar szakos alapképzésben részt vevő, más minor szakot választó hallgatók is. A nyelvészeti záróvizsga tehát őket érinti.

2. A záróvizsga tartalma, szerkezete, értékelése

A záróvizsga szóban zajlik, és két fő részből áll.

1. A BA diplomamunka megvédése.

2. A szakdolgozat témájához illeszkedő ismeretkörben tett szóbeli vizsga.

A vizsgán szereplő ismeretkört a dolgozat írója és a témavezető a záróvizsgára jelentkezéskor határozza meg, s egyúttal a témavezető az ismeretkör szakirodalmát is kijelöli, és a dolgozat bírálatához csatolva a vizsgabizottság tudomására hozza. A dolgozat bírálatában a témavezető a téma kapcsán felmerülő kérdéseit is megfogalmazhatja, amelyre a dolgozat ismertetésekor a hallgató ugyancsak kitérhet.

A záróvizsga érdemjegye a két részjegyből adódik.

Nyelvtudományi ismeretkörök:

1. Történeti nyelvészet

1.1. Nyelvtörténet

1.2. Névtan

1.3. Finnugrisztika

2. Szövegtan és stilisztika

2.1. Stilisztika

2.2. Szövegtan

2.3. Retorika

3. Nyelv, társadalom, kultúra

3.1. Szociolingvisztika

3.2. Pszicholingvisztika

3.3. Dialektológia

4. A magyar nyelv rendszere

4.1. Hangtan

4.2. Alaktan

4.3. Szintagma- és mondattan

4.4. Jelentés

3. A bizottság tagjai

– elnök

– egy szaktanár (a választott ismeretkör gazdája, illetve amennyiben ő az elnök vagy a témavezető, valamely más tanár, aki az adott ismeretkörben járatos)

– külső szakember

– a témavezetőnek ugyancsak joga van a záróvizsgán részt venni.

NÉPRAJZ

A néprajzi kutatás fogalma, módszerei, története

- Néprajzi iskolák Európában.
- Néprajzi iskolák Magyarországon.

A folklór kutatások története

- Európában.
- Magyarországon.

Antropológia, etnológia

- A kulturális antropológia irányzatai, tudománytörténete, kézikönyvei.
- Európai etnológia tudománytörténete, kézikönyvei.

Intézmények, kutatók

- A mai néprajzi intézmények.
- Napjaink néprajzi kutatási irányzatai, meghatározó kutatói.

A néprajzi csoportok elhatárolásának elméleti kérdései, területi körülhatárolásuk, szakirodalom

Etnikai csoportok, Magyarország táji-történeti tagolódása

- Az Alföld néprajzi csoportjainak jellemzése, szakirodalom.
- Dunántúl néprajzi csoportjainak jellemzése, szakirodalom.

Etnikai csoportok, Magyarország táji-történeti tagolódása

- Észak-Magyarország néprajzi csoportjainak jellemzése, szakirodalom.
- Erdély néprajzi csoportjainak jellemzése, szakirodalom.

A világ népeinek néprajza

- Ázsia népei, jellemzése, szakirodalma.
- Európa népei, jellemzése, szakirodalma.

A világ népeinek néprajza

- Amerika népei, jellemzése, szakirodalma.
- Afrika, Óceánia és Ausztrália népei, jellemzése, szakirodalma.

Az ösfoglalkozások kutatásának bemutatása és irodalma

Az emberi élet fordulói

A kalendáris szokások

Vallási néprajz

Társadalomnéprajz

Népi életmód

- A népviselet kutatásának eredményei, történelmi korszakai, szakirodalma.
- Népi táplálkozáskultúra kutatásának eredményei, történelmi korszakai, szakirodalma.

ÓKORI NYELVEK ÉS KULTÚRÁK

A záróvizsga a hatályos ftv. 60.§ és a 2007/9/VI. sz. MAB határozat alapján az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek és készségek ellenőrzése, amelyre a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelmények teljesítése után kerül sor. További előfeltétele az egyetemi szabályzatnak megfelelő formai és tartalmi kivitelű, a témavezető által értékelt szakdolgozat benyújtása.

A záróvizsga részei és tartalma: Az ókori nyelvek és kultúrák (klasszika-filológia szakirány) BA szak záróvizsgálója két részből áll: **szóbeli, szakdolgozat megvédése**. A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott szakterületi ismeretkörök számonkérésére a vizsgarészek felépítése a következő:

a. Szóbeli: A szóbeli vizsga célja annak feltérképezése, hogy a jelölt milyen mértékben sajátította el a szaktárgyi-diszciplináris ismereteket. Minden témakör esetében az általános bemutatás mellett a latin nyelvű források értelmezése, adott esetben fordítása is szükséges.

Témakörök:

1. Cicero a szónok. (Az oratio in Catilinam I. szövegéből vett részletek alapján.)
2. Az Aeneis szerkezete, értelmezési síkjai.
3. Az eposz hagyományai az Aeneisben.
4. A görög irodalom főbb korszakainak és műfajainak áttekintése.
5. A római történetírás aranykora (Caesar, Livius).
6. Róma politikai öröksége: a libera res publica, Augustus principatusa és a dominatus legfőbb jellemzőinek összevetése (egy Caesar- vagy Livius-szemelvény elemzésével)
7. Mitológia és irodalom (egy Ovidius-részlet elemzésével)
8. A római vallás (korszakai, sajátosságai, forrásai)
9. A görög művészet mintaadó jelentősége
10. A római művészet társadalmi szerepe
11. A latin névszóragozás rendszere (általános kategóriái, szabályos formái és a kivételek)
12. A latin igeragozás rendszere (általános kategóriái, szabályos formái és a kivételek)
13. A latin esetrendszer funkcionális leírásának bemutatása (valamely konkrét eset funkcióinak elemzésén szemléltetve)
14. A latin összetett mondat szerkezetének jellemzése (a főbb kötőszók, az igemód és igeidők használatának szabályai). A klasszikus körmondat felépítése.

b. Szakdolgozat bemutatása és védelme. A témavezető által értékelt dolgozatot a szakdolgozónak bizottság előtt meg kell védenie. Ez lehetőséget teremt arra, hogy a jelölt bizonyítsa képességét egy téma önálló feldolgozására. A dolgozatíró először rövid, tézisszerű összefoglalást ad munkájáról. A vizgabizottság tagjai a munka lényegi mozzanataira vonatkozó kérdéseket tesznek fel. A jelölt válaszai alapján a bizottság megállapítja, hogy a szakdolgozó valóban önálló munkát végzett, kellő jártasságra tett szert a források, illetve a szakirodalom használatában, és ezek felhasználásával szakszerűen be tud mutatni egy szűkebb tudományos témakört szakterületén. Az arra vonatkozó kutatási eredményekről képes véleményt alkotni és azt tárgyyszerűen elő is adni, valamint felismer a témában megoldásra váró kérdéseket. A bemutatást/védést a záróvizsga-bizottság önálló érdemjeggyel értékeli.

A záróvizsga bizottság, a vizsga lebonyolítása és az érdemjegy kiszámítása:

A záróvizsga bizottság: az elnökön kívül – aki a szakterület minősített, vezető oktatója – 2 tagból áll. A vizsgát az egyetemi tanulmányi és vizsgaszabályzat rendelkezéseivel összhangban kell lebonyolítani. A záróvizsga minősítését a vizsgarészek érdemjegyének átlaga képezi. Ha a jegyek közül bármelyik elégtelen, akkor a vizsga is elégtelen. A záróvizsga ismétlése az egyetemi tanulmányi és vizsgaszabályzat rendelkezéseivel összhangban lehetséges.

PEDAGÓGIA

Az ismeretek ellenőrzési formái:

a) a szakdolgozat követelményei és a hozzá rendelt kreditek száma:

Az alapkleveles pedagógia szak **szakdolgozatának kredit értéke: 4**, értelmezése és, kritériumai (i-iv. pont együttesen):

- Szakdolgozatnak az a munka tekinthető, amely megfelel a felsőoktatási gyakorlat idevonatkozó követelményeinek;
- a tanulmányok záró írásbeli teljesítménye,
- önálló (a jelölt saját megfigyeléseire, vizsgálataira, szakirodalmi olvasmányaira alapozott) szakmai, szakirodalmi alkotás;
- terjedelme: 40 ezer karakter (hagyományosan 20-25 gépelt oldal), amely terjedelem a mellékleteket, szakirodalmi listát nem tartalmazza.

Tematikája szerint lehet (A-D választható):

- A. vizsgálat, megfigyelések alapján készített empirikus tanulmány;
- B. nevelési helyzet-, esetelemzés,
- C. pedagógiai tárgyú dokumentum elemző feldolgozása,
- D. a szaktudományos képzés valamelyik tárgyához kapcsolódó szakirodalmi alapú dolgozat.

Megjelenésében lehet (A-B választható):

- A. külön, erre a célra készített, egybekötött dolgozat,
- B. a jelöltnek a választott témában összegyűjtött megfigyeléseit, alkotásait tartalmazó portfólió.

A szakdolgozat leadása a záróvizsgára bocsátás feltétele.

A szakdolgozat bírálattal, megajánlott osztályzattal és a jelölthöz előre eljuttatott kérdésekkel kerül a záróvizsga bizottságához. A záróvizsgán a jelölt válaszol a munkájával kapcsolatos kérdésekre, ez alapján állapítja meg a bizottság a dolgozatra adható jegyet (osztályzatot), amely a záróvizsga eredményébe beleszámít.

b) a záróvizsgára bocsátás feltételei (az **Ftv. 95. § (3)** szerint), sajátosan pedig. a kötelező szigorlatok teljesítése, a differenciált szakasz (specializáció, minor) követelményeinek teljesítése, szakdolgozat

a záróvizsga,

- részei (írásbeli, szóbeli, szükség szerint gyakorlati): szóbeli tételsor és szakdolgozat,
- az írásbeli, illetőleg szóbeli **vizsga tárgyai:** a pedagógia szak alapképzésének záróvizsga tételsora+ specializáció záróvizsga tételsora
- eredményének kiszámítási módja: a pedagógia szak alapképzésének szóbeli tételére + specializáció szóbeli tételére + a szakdolgozatra megítélt osztályzatnak az átlagából képzett ötfokú osztályzat.

A záróvizsga tárgyai

A minor (8 M tárgy) záró összefoglaló vizsga (portfólió + szóbeli) 2 kredit.

A Pedagógia BA záróvizsga tárgyai (12 törzstárgy válogatott témakörei):

- Történeti tárgy: *A polgári nevelés a nemzetállamokban*
20. századi reformok és hagyományok (M)
- Elméleti tárgy: *Klasszikus neveléstanok, iskolakoncepciók (M)*
Alternatív pedagógiák
- Oktatáselméleti tárgy: *Tanítás és megismerés (M)*
Szabályozási háttér és intézményi működés
- Pedagógiai pszichológia tárgy: *Az emberi fejlődés (M)*
Bevezetés a pedagógiai pszichológiába (M)
- Nevelésszociológiai tárgy: *A gyermekkor pedagógiája (M)*
Az ifjúkor pedagógiája
- Összehasonlító tárgy: *Euroharmonizáció (M)*
- Kutatásmódszertani tárgy: *Az oktatáskutatás módszerei (M)*

Záróvizsga-tételek

Történeti tárgy:

A polgári nevelés a nemzetállamokban

A polgári államhatalom műveltségisménye, ennek összefüggései az oktatási tartalmakkal és a nevelési rendszerrel.

Az egyházak és a felvilágosult polgári jellegű állam érdekütközései a nevelés elméletében és gyakorlatában. Az oktatásügy területi különbségei Európában (a francia, a porosz, az orosz felvilágosodás)

A polgári közoktatási rendszer kialakulása hazánkban.

20. századi reformok és hagyományok (M)

Az állam nevelést befolyásoló tevékenységének „új-formái” a 20. századi demokratikus és a diktatórikus államokban. Nevelés a háborúra, nevelés a forradalmakban és a háborúkban. Az európai és a magyar nevelés összefüggései: követés és saját identitás, a nemzetnevelés elméletei és gyakorlata.

Elméleti tárgy

Klasszikus neveléstanok, iskolakoncepciók (M)

A nevelés hatásfolyamatának, a "kívülről kezdeményezett" fejlesztés rendszerében érvényesülő cél-, érték- és módszerfelfogás kérdései. A szellemtudományi, kultúrfilozófiai, vallásfilozófiai alapra helyezett neveléstanok. A klasszikus nevelésfelfogás iskolaképe.

Alternatív pedagógiák

A 20. században megjelenő és újraéledő reformpedagógiai nevelés- és iskolafelfogások. A hatvanas évek tekintély- és intézményellenes radikális pedagógiái. Napjaink alternatív programjai.

Oktatáselméleti tárgy

Oktatáselmélet (M)

Oktatáselméleti irányzatok; az oktatás társadalmi meghatározottsága. A tanuló és a pedagógus változó szerepe, viszonya. Az oktatás célrendszere, a tartalmi szabályozás eszközei. Az oktatás folyamata, stratégiái, módszerei, eszközei, szervezési keretei és formái. A tanulásszervezés módjai, a pedagógiai értékelés; Az oktatómunka tervezése a különleges bánásmódot igénylő gyermekek és csoportok esetében.

Szabályozási háttér és intézményi működés

Az oktatási intézmények munkájának rendszerszintű és intézményszintű szabályozása.

Pedagógiai pszichológia tárgy

Az emberi fejlődés (M)

Az ember pszichikus fejlődésének elméletei, az énefejlődés folyamata. A filo- és ontogenezis összefüggései az emberi fejlődés és a pedagógiai antropológiai szempontjából.

Bevezetés a pedagógiai pszichológiába (M)

A nevelési hatásrendszer pszichológiai értelmezésben. A pedagógus személyi hatása, a pedagógiai vezetés stílusa. Az egyéni sajátosságok szerepe a tanulásban. Tanuláselméletek és tanulási modellek. Az iskolai tanulás motiválása és ellenőrzése, az iskolai csoportok sajátosságai.

Nevelésszociológiai tárgy

A gyermekkor pedagógiája (M)

A gyermekkor szociológiai, szociálpedagógiai sajátosságai. A gyermekvédelem történeti fejlődése és a nemzetközi gyakorlata. A hazai gyermekvédelmi, gyermekjóléti rendszer jellemzői, gyakorlata.

Az ifjúkor pedagógiája

Az ifjúkor társadalmi és pedagógiai jellemzői. Az ifjúsági szubkultúrák változásai és jellemzői. Tipikus viselkedések és devianciák az adott életkorban.

Összehasonlító tárgy

Euroharmonizáció (M)

Az oktatáspolitikai időszerű kérdései nemzetközi összehasonlításban. Jellegzetes európai iskolarendszereket és oktatáspolitikákat a közoktatás, a felsőoktatás és az iskolán kívüli képzések területén.

Kutatásmódszertani tárgy

Az oktatáskutatás módszerei (M)

Az oktatáskutatásban alkalmazott adatgyűjtési és adatelemzési technikák. A vizsgálni kívánt jelenség, a kutatói kérdésfeltevés és a megfelelő elemzési eljárások, stratégiák összefüggései.

PSZICHOLÓGIA

A pszichológia alapszakos (BA) oklevél megszerzésének feltétele (1) végbizonyítvány (abszolutorium) megszerzése, (2) a szakdolgozat elkészítése, (3) a záróvizsga követelményeinek teljesítése, (4) az előírt középfokú „C” típusú nyelvvizsga megszerzése.

1. Végbizonyítvány (abszolutorium) megszerzése

„Végbizonyítványt a felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak állít ki, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot – a nyelvvizsga letétele, a szakdolgozat, diplomamunka elkészítése kivételével – teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte.” (Ftv. 60.§ 4.)

A végbizonyítvány „a képzési és kimeneti követelményekben előírt kreditpontok megszerzését igazolja, amely minősítés és értékelés nélkül tanúsítja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeknek mindenben eleget tett.” (Ftv. 147.§ 45.)

A hallgatónak a pszichológia alapszakos tanulmányai során 180 kreditet kell összegyűjtenie. Ennek megoszlása a következő:

- alapozó ismeretek tárgyai – 35 kredit
- általános szakterületi ismeretek tárgyai – 95 kredit
- differenciált szakmai ismeretek tárgyai – 46 kredit
- szakdolgozat – 4 kredit

2. Szakdolgozati követelmények

Pszichológia alapszakon a szakdolgozat a pszichológia négy alaptudományi szakágának keretén belül készített négy műhelymunka portfóliója. (Lásd: Pszichológia BA képesítési és kimeneti követelmények)

Mindegyik műhelymunka célja valamilyen tudományos vagy gyakorlati kérdéskörhöz, problémához kapcsolódó vizsgálat megtervezése.

A műhelymunkák felépítése:

(1) A téma szempontjából releváns legfrissebb szakirodalmi előzmények felkutatása és bemutatása. A műhelymunka értékét növeli, ha angol nyelvű szakirodalmat is felhasznál a műhelymunka készítője.

(2) Hipotézisek felállítása, melyeket a hallgató vizsgálni kíván.

(3) A feltételezett vizsgálati minta leírása.

(4) Az alkalmazni kívánt eljárások pontos bemutatása, annak bizonyítása, hogy az adott eljárások megfelelőek a kérdéskör beható vizsgálatához.

(5) A kapott adatok szándékolt feldolgozási módjának bemutatása.

A műhelymunkák terjedelme maximum 20 oldal egy kivételével, melynek kidolgozási mélysége meg kell haladja a másik háromét. Ez a munka több lehet 20 oldalnál, a bővítés határideje a portfólió beadása.

A szakdolgozati érdemjegyet a négy műhelymunka érdemjegyének átlaga adja, melybe a legalaposabban kidolgozott műhelymunka érdemjegye kétszeres súllyal számít. E munka címe fog az indexbe bekerülni a szakdolgozat címeként.

A szakdolgozati portfóliónak a négy műhelymunka írásbeli véleményezését is tartalmaznia kell.

3. A záróvizsga követelményei

A záróvizsga egy írásbeli és egy szóbeli részből áll.

a) Írásbeli vizsga

Az írásbeli részben a hallgatók ún. tesztkérdésekre válaszolnak. E kérdések (alaptudományi szakáganként 20-30) minden záróvizsga alkalmával aktuálisan kerülnek kiválasztásra a hallgatók

által előre ismert kérdéskörök adatbázisából. Az alaptudományi szakágak: fejlődéslélektan, általános lélektan, személyiséglélektan, szociálpszichológia.

A kérdéseket feleletválasztós teszt formájában kapják a hallgatók, azaz minden kérdésnél több válasz szerepel, melyek közül csak egy válasz a helyes.

Az írásbeli vizsga lebonyolítása számítógép segítségével történik. Egy időben annyi hallgató vehet részt rajta, ahány számítógépet tudunk biztosítani. Véletlenítő programmal generáltatjuk a kérdéseket, s számítógépes program segítségével érjük el azt is, hogy a vizsga befejeztével a hallgató képernyőjén azonnal megjelenik az eredmény, az oktató pedig valamennyi hallgató eredményét látja a saját képernyőjén.

Minden helyes válasz egy pontot ér. A szóbeli záróvizsgára bocsátás előfeltétele legalább 60% + 1 pont elérése. Ez alatt a hallgató az írásbeli részt megismételni köteles.

Az érdemjegyek a következőképpen alakulnak: 60% + 1 ponttól 70%-ig: elégséges, 70% + 1 ponttól 80%-ig: közepes, 80% + 1 ponttól 90%-ig: jó, 90% + 1 ponttól 100%-ig: jeles. Így az írásbeli vizsga eredménye érdemjegyként számít bele a záróvizsga végső érdemjegyébe.

b) Szóbeli vizsga

A szóbeli záróvizsga a szakdolgozati portfólió bemutatásából és egy – a pszichológiai alaptudományi szakágainak ismeretanyagát átfogó, előre meghatározott kérdéssorból származó – tétel kidolgozásából és kifejtéséből áll.

A szóbeli záróvizsga menete az alábbi:

(1) A hallgató 15 percben ismerteti a szakdolgozati portfólió elemeit képező négy műhelymunkáját, kiemelten a legalaposabban kidolgozottat, majd 10 percben válaszol a bíráló és a záróvizsga-bizottság tagjai által feltett kérdésekre.

(2) A hallgató 10 percben kifejti a húzott tételét, majd 10 percben válaszol a záróvizsga-bizottság tagjainak a tételből feltett kérdéseire.

Személyiséglélektan szóbeli záróvizsga tételek

Típustanok és vonáselméletek

A személyiség behaviorista és kognitív megközelítése:

Sigmund Freud és a klasszikus pszichoanalízis személyiségmodellje

Carl Gustav Jung analitikus pszichológiája és személyiségmodellje

A személyiség, mint társadalmi produktum megközelítése a neoanalitikus elméletekben (Adler, Horney, Erikson, Fromm, Sullivan)

A „harmadik erő”, avagy a humanisztikus pszichológia

Kommunikációelmélet és rendszerszemlélet. Kialakulása és hatása a személyiségmodellekre és a pszichoterápiás elméletekre

A transzperszonális pszichológia szellemi horizontja és főbb képviselőinek elméleti alapvetései

A korai személyiségfejlődés a brit tárgykapcsolat-elméleti iskola (Melanie Klein), valamint a fejlődési énpeszichológia (Margaret Mahler) tükrében

A korai személyiségfejlődés a szelfpszichológia tükrében.

Általános pszichológia szóbeli záróvizsga tételek

A perceptuális folyamatok általános jellegzetességei

A vizuális információfeldolgozás folyamata

Akusztikus észlelés: a hangoktól a beszédészlelésig

Éberség, aktivitás, mentális kapacitás, teljesítmény

Adaptáció: a tanulási folyamatok típusai és jellegzetességei

Az emlékezeti folyamatok típusai és jellegzetességei, emlékezeti modellek

Motivációs mechanizmusok, a motiváció típusai, motivációs elméletek

Emocionális folyamatok, érzelemelméletek, az érzelmek vizsgálata

Humán-specifikus megismerő folyamatok pszichológiája: döntéshozatal, következtetés, problémamegoldás, intelligencia, kreativitás

A nyelv pszichológiai vonatkozásai

Fejlődéslelektan szóbeli, záróvizsga tételek

A fejlődés genetikai és biológiai meghatározói

Kötődés

Kortárskapcsolatok

Kognitív fejlődés

Erkölcsei fejlődés

Pszichoszexuális fejlődés

Nyelvi fejlődés

Éntudat, énkép fejlődése

Érzelmek fejlődése

A rajz és mese fejlődéslelektani vonatkozásai

Szociálpszichológia szóbeli, záróvizsga tételek

A szociálpszichológia tudománya (tárgya, axiómái, módszerei, jellegzetes témakörei, kutatási kérdései és elméletei és az alkalmazás lehetősége. A szociálpszichológia történetének legfőbb fordulópontjai és fejlődésének irányai)

Önmagunk és mások megismerése és értékelése (személyészlelés, attribúció, és self)

Attitűd I: Az attitűd fogalma, mérése, az attitűdváltozás meggyőzés útján.

Attitűd II: Az attitűd és viselkedés kapcsolata, attitűddinamika, kognitív stílus

A csoportok észlelése (a sztereotípiák kialakulása, funkciói, megváltoztatásának lehetőségei)

A proszociális és az agresszív viselkedés (proszociális viselkedéscsoportok, a segítségnyújtás modelljei, a segítségnyújtást befolyásoló alapvető emberi normák, az agresszióra adott típusos magyarázatok).

A személyközi vonzalom és a szoros kapcsolatok szociálpszichológiája

Csoportjelenségek I: Befolyásolás a csoportban (többségi és kisebbségi hatások; a csoportdöntés).

Csoportjelenségek II: Interakció és kölcsönös függés: csoportstruktúra, a vezetés,

csoportteljesítmény, a vegyes motívumú dilemmákra adott válaszok

A társas identitás és csoportközi viszonyok

A záróvizsgának mindkét szóbeli komponensét a vizsgabizottság ötfokozatú érdemjeggyel értékeli. A vizsgázónak bármely komponensben legalább kettes érdemjegyet kell elérnie ahhoz, hogy a záróvizsga egésze érvényes legyen. A záróvizsga végső érdemjegyét az írásbeli és szóbeli komponensek számtani átlaga adja.

A záróvizsga-bizottság legalább négytagú. Elnöke a Pszichológiai Intézet vezető oktatója, aki az alapképzés egy tantárgyának tantárgyfelelőse, két tagja a Pszichológiai Intézet minősített oktatója. A negyedik tagja külső személy, a Debreceni Egyetemmel közalkalmazotti jogviszonyban nem álló szakember, lehetőség szerint a pszichológia minősített oktatója. A záróvizsga-bizottság tagjai közösen állapítják meg a záróvizsga érdemjegyét.

ROMANISZTIKA ALAPSZAK / FRANCIA SZAKIRÁNY

1. Általános szabályok

A romanisztika BA szak / francia szakirány befejezéseként a hallgatók záróvizsgát tesznek. A záróvizsgára való bocsátás előfeltétele és a vizsga része a szakiránynak megfelelő diplomamunka (szakdolgozat). Védésre az a diplomamunka bocsátható, melyet bírálói írásos véleményükben arra alkalmasnak ítélnék.

A záróvizsgán a diplomamunka szóbeli megvédésén kívül a hallgatók a megszerzett francia nyelvészeti és kultúraismereteiket is bizonyítják írásbeli és szóbeli vizsga keretében. A szóbeli vizsga témakörei és a felkészüléshez a kötelező irodalomjegyzék elérhető a Francia Tanszék honlapján (www.francia.unideb.hu/zarovizsga.html).

2. A záróvizsga-bizottság és a záróvizsga értékelése

A záróvizsgát (legalább háromtagú) záróvizsga-bizottság előtt kell letenni. A záróvizsga-bizottság elnöke a Francia Tanszék vezetőoktatója, aki a mesterképzés egy tantárgyának tantárgyfelelőse. A bizottságnak tagja a szakdolgozat témavezetője is. A vizsgát a bizottság zárt ülésen ötfokozatú értékeléssel minősíti. A négy részjegy (az írásbeli osztályzata + a szóbeli **(a)**, **(b)** és **(c)** vizsgák osztályzatai) számtani átlaga adja a záróvizsga jegyét. A záróvizsga-bizottság tagjai közösen állapítják meg a záróvizsga érdemjegyét, kétség esetén a bizottság elnöke dönt. A záróvizsga nyilvános.

3. A záróvizsga írásbeli része

A záróvizsga írásbeli részének keretében a hallgatók az írásbeli franciatudásukról adnak számot. Az írásbeli vizsga részei a következők:

1. Nyelvtani teszt (60 perc, segédeszközök használata nélkül).
2. Írott szöveg-értési és fogalmazási feladatlap megoldása (90 perc, francia egynyelvű szótár használatával).
3. Francia sajtószöveg magyarra fordítása (90 perc, francia-magyar kétnyelvű és francia egynyelvű szótár használatával).

Bármely sikertelen részfeladat elégtelen záróvizsga-osztályzatot eredményez, ugyanis az írásbeli dolgozatok a szóbeli vizsgára bocsátás előfeltételét jelentik. Elégtelen írásbeli záróvizsga esetén az ugyanazon tanévbéli vizsgaismétléskor a korábbi sikeres dolgozatok részjegyei figyelembe vehetők, azaz a jelölt mentesülhet azok megismétlése alól, ha csak egyik részdolgozata elégtelen, a sikeres részdolgozatok eredménye pedig egyenként legalább 70%.

A záróvizsga írásbeli részének osztályzata a három dolgozat osztályzatának számtani átlaga.

4. A záróvizsga szóbeli része

A vizsga francia nyelven folyik, és az alapozó- és törzsképzés keretében elsajátított **(a)** nyelvészeti, továbbá **(b)** irodalmi, irodalomtörténeti, civilizációs és művészettörténeti ismeretek szintézis-jellegű, kreatív módon alkalmazott számonkéréséből, valamint **(c)** a diplomamunka védéséből áll. A védésre a diplomamunka szerzőjének a bírálatban megfogalmazott észrevételek alapján kell felkészülnie, és a védés során a bírálók és a bizottság által megfogalmazott kritikára, kérdésekre érdemi választ kell adnia.

A záróvizsga **(a)** és **(b)** tételeit a hozzájuk tartozó irodalomjegyzékkel (a fő témakörök alapján) minden tanév elején aktualizálva a tanszék honlapján és hagyományos hirdetőfelületein tesszük közzé. A szóbeli feleletek gyakorlati feladathoz (valamely szöveg, műalkotás stb. felismeréséhez, elemzéséhez) kapcsolódnak.

Az (a) vizsgarész (Nyelvészet) fő témakörei:

I. Általános nyelvészet / romanisztika

1. A nyelvi kommunikáció
2. A francia nyelv helye a világ nyelvei között és az újlatin nyelvcsaládban

II. A mai francia nyelv

1. A francia hangrendszer áttekintése
2. Helyesírás és kiejtés a mai francia nyelvben
3. Az egyszerű mondat felépítése
4. A főnévi csoport
5. Az ige
6. Az igei csoport; az ige bővítményei
7. Az igemódok és az igeidők használata
8. A névmások rendszere
9. Az összetett mondat
10. A tagadás és a kérdés eszköztára

III. A francia nyelv elméleti megközelítései

1. A francia nyelvtudomány nagy alakjai és a mai francia nyelvtudomány fő irányai
2. A szövegek nyelvészeti leírásának problematikája
3. Nyelvváltozatok a mai franciában
4. A francia szókincs szerkezete
5. A szójelentés és a nyelvtani jelentés
6. A francia nyelvtörténet korszakai
7. A francia hangrendszer vázlatos története
8. A francia nyelvtani rendszer vázlatos története; régi nyelvállapotok nyomai a mai nyelvben

A (b) vizsgarész (Irodalmi, irodalomtörténeti, civilizációs és művészettörténeti ismeretek) fő témakörei:

I. Bevezetés a romanisztikába

1. Irodalom és kommunikáció.
2. Az epikus, lírai és drámai műfajok elemzése.

II. Francia irodalom

1. A francia irodalom kezdetei.
2. A klasszikus francia irodalom.
3. A felvilágosodás korának prózája.
4. A francia romantika.
5. A 19. századi realista próza.
6. A 20. századi izmusok.
7. A 20. századi francia regény.

III. Franciaország ismerete

1. Franciaország földrajzi jellegzetességei.
2. Párizs kultúrtörténeti szerepe 1789 előtt.
3. A II. Császárság jelentősége Párizs arculatának megváltozásában.
4. A francia gótika.
5. Néhány francia tájegység földrajzi és kultúrtörténeti jelentősége (Bretagne, Normandia, Provence).

6. A mai francia társadalom fontos kérdései (demográfia, iskolarendszer, parlamentáris demokrácia).
7. Wallonie / Suisse romande / Québec nyelvi és kulturális helyzete.

IV. Művészetek Franciaországban

1. A zene alapfogalmai és a francia zene történetének főbb korszakai.
2. A festészet alapfogalmai és kapcsolata az irodalommal.
3. A francia festészet történetének főbb korszakai.
4. A színházművészet alapfogalmai és kapcsolata az irodalommal.
5. A francia színházművészet történetének főbb korszakai.
6. A film formanyelve. A francia film történetének korszakai.

ROMANISZTIKA ALAPSZAK / OLASZ SZAKIRÁNY

Általános szabályok

- A Romanisztika BA alapszak olasz szakiránya lezárásaként a hallgatóknak a 6. félévet követően záróvizsgát kell tenniük.
- A záróvizsga előfeltétele a szakiránynak megfelelő portfóliós szakdolgozat, melynek mind a három összetevőjét a bírálók nyilvános vitára bocsáthatónak ítélték.
- A záróvizsga két részből áll.

1. Írásbeli feladatok

- Az írásbeli rész nyelvtani tesztből, valamint olasz szöveg magyarra fordításából áll. A fordításhoz olasz-magyar kétnyelvű és olasz egynyelvű szótár használható.
- Az írásbeli rész osztályzata a két részfeladat értékeléséből ered. Ha ezek bármelyike elégtelen, a záróvizsga írásbeli része is elégtelen.
- A sikertelen részfeladat az adott szemeszterben egyszer ismételhető, de csak abban az esetben, ha a másik részfeladat érdemjegye legalább közepes.

2. Szóbeli vizsga

- A szóbeli rész előfeltétele a sikeres írásbeli vizsga.
- A hallgatók a szóbeli vizsgát az Olasz tanszék oktatóiból álló vizsgabizottság előtt teszik le.
- A szóbeli vizsga olasz nyelven folyik. A nyelvhasználat színvonala befolyásolja a szóbeli vizsga összeredményét.
- A szóbeli vizsga tartalma:
 - a) A szakdolgozat témáira vonatkozó kérdések, melyekre a hallgató válaszából egyértelműen kiderül, hogy a dolgozat önálló munka eredménye, s a téma elvárhatóan alapos ismeretén alapszik. A szakdolgozat három része vizsga e részében kap végleges osztályzatot a bíráló javaslata és a bizottság helyben kialakított véleménye alapján.
 - b) A hat szemeszter szaktárgyai anyagának általános ismerete a megadott tételek alapján.
- A szóbeli vizsgára való felkészüléshez a szakirodalom azonos az egyes tantárgyakhoz megadottakkal.
- A szóbeli vizsga az adott szemeszterben nem ismételhető. A szóbeli vizsga sikertelensége esetén az írásbeli rész csak akkor ismétlendő, ha bármely részén (nyelvtan, fordítás) elért eredmény nem éri el a középezt.

A záróvizsga értékelése: az írásbeli rész két osztályzatának és a szóbeli vizsga két részére adott osztályzatok figyelembe vételével történik.

3. Témakörök

3.1. *Lingustica italiana* (Olasz nyelvészet)

La dimensione sincronica (leíró nyelvészeti metszet)

1. La frase semplice (az egyszerű mondat)
2. Il verbo e il sintagma verbale (az ige és az igei csoport)
3. Il sintagma nominale, aggettivale e preposizionale (a főnévi, a melléknévi és a prepozíciós csoport)
4. La frase composta (az összetett mondat)
5. Fondamenti teorici della grammatica generativa (a generatív leíró nyelvtan elméleti alapjai)

Le varianti dell'italiano (nyelvváltozatok)

6. Varianti territoriali: litaliano regionale (regionális olasz nyelvváltozatok)
7. Varianti sociali (szociolingvisztika)
8. I dialetti fra variazione geografica e sociale (dialektusok)

La dimensione diacronica (történeti metszet)

9. La storia della questione della lingua (az olasz nyelv története)
10. I più importanti fenomeni di grammatica storica (olasz történeti nyelvten)

3.2. Letteratura italiana (Olasz irodalom)

1. Il Duecento (a XIII. század)
2. Le „tre corone fiorentine” (Dante, petrarca, Boccaccio)
3. Lumanesimo (a humanizkus)
4. Il pensiero politico e filosofico del Rinascimento (A reneszánsz politikai és filozófiai eszméi)
5. La poesia epica rinascimentale (A reneszánsz epikai költészet)
6. Seicento e barocco (a XVII. század és a barokk)
7. Illuminismo e Settecento maggiore (A felvilágosodás és a XVIII. század nagy írói)
8. Romanticismo e Risorgimento (a romantika és a Risorgimento irodalma)
9. Verismo e decadentismo (verizmus és dekadentizmus)
10. Dalla letteratura del Novecento (A XX. század irodalmából)

3.3. Olasz országismeret

Általános Országismeret

1. Olaszország tartományai és jellegzetességeik
2. Olaszországi magyar emlékek
3. Az olasz állam felépítése és az Olasz Köztársaság szimbólumai
4. Az olasz gazdaság és társadalom jellegzetességei napjainkban
5. A közelmúlt és a jelen főbb társadalmi problémái (terrorizmus, maffia)
6. Miniállamok az Itáliai-félszigeten (San Marino, Vatikán)

Olaszország története

7. Itália története a középkorban – a Nyugat-Római Birodalom bukásától a városköztársaságok koráig (V-XIV. század)
8. Itália története a XV-XVIII. században – a signoriáktól a spanyol uralomig
9. A Risorgimento és az egységes Olaszország története az I. világháborúig
10. A fasizmus évtizedei Olaszországban
11. Az Olasz Köztársaság története napjainkig

SZABAD BÖLCÉSÉSZET

Általános szakterületi ismeretek – szóbeli vizsga

Platón: Lakoma.

Arisztotelész: Nikomakhoszi etika, V. könyv. Bp.: Magyar Helikon 1971.

Augustinus: Vallomások VII. könyv.

Descartes, René: Értekezés a módszerről (a Matura sorozatban a Boros Gábor féle kiadás jó magyarázó jegyzeteket tartalmaz).

Immanuel Kant: Az emberiség egyetemes történetének eszméje világpolgári szemszögből. In: Vallás a puszta ész határain belül, vagy máshol.

Gottlob Frege: Logikai, szemantika, matematika V. Jelentés és jelölet 156–194. Gondolat. 1980.

Nietzsche: A tragédia születése.

Heidegger: A műalkotás eredete.

John Rawls: Az igazságosság elmélete. Osiris, 1998 1-17. §.

Umberto Eco: A nyitott mű. Gondolat 1976. (Újabb kiadások is megfelelőek.)

Bíró Yvette: A hetedik művészet. Osiris, Bp. 1994.

Differenciált szakmai ismeretek – írásbeli témakörök

Filozófia

Platón és Arisztotelész

Keresztény apologéták és Órigenész

Canterbury Anzelmtől a skolasztikáig

Újkori filozófia a felvilágosodásig (Descartes, Spinoza, Locke, Hume)

Kant

Hegel és a német idealizmus

19. századi életfilozófiák – Schopenhauer, Kierkegaard, Nietzsche

Fenomenológia – Husserl, Heidegger

Analitikus és posztanalitikus filozófia – Russell, Wittgenstein

Posztstrukturalizmus –Foucault, Lyotard, Derrida

Esztétika

Platón és Arisztotelész esztétikája

Későantik, középkori és reneszánsz esztétikák

Kant esztétikája

Hegel esztétikája

Nietzsche tragédiaértelmezése

A modernitás esztétikai rendszereinek antinómiái

Olvásáselméletek

Hermeneutika

Dekonstrukció

Befogadásesztétika

Etika

A gazdasági etika részterületei (kereskedelmi etika, banketika, biztosítási etika, tőzsdeetika)

A libertariánus és kommunitariánus igazságosság: F. A. Hayek, R. Nozick, M. Sandel, M. Walzer, A. MacIntyre

A jóléti állam típusai

Az emberi élet eleje és vége

Az emberi erőforrás menedzselésének etikai vetületei

A XX. századi magyar történelem traumái Bibó István művei alapján

Jürgen Habermas társadalomelmélete

H. Arendt és a totalitarizmus

Kant etikája
Utilitarizmus

Kommunikáció és médiatudomány

Médiaelmélet
Az irodalom és az írott sajtó műfajai
Művészetközi kommunikáció
A jelenkori magyar irodalmi kommunikáció
Stilisztika

Filmelmélet és filmtörténet szakirány

Magyar filmtörténet 1947-1989.
Az 1950-es évek utáni az amerikai filmgyártás jellemzői
A filmelemzés és a filmkritika írás szabályai
Alfred Hitchcock a modern filmművészetben
A realista filmelméletek
Kortárs filmelméletek
A brit film egyedi vonásai
A kortárs magyar film

SZLAVISZTIKA

A záróvizsga a végzettségi szint: alapközpont (baccalaureus, bachelor, rövidítve BA), szlavisztika, lengyel / orosz alapszakos bölcsész képzettség ismeretanyagának és kompetenciáinak egyik számonkérési formáját képezi. Anyaga a közös szlavisztikai alapozó modulok, valamint a lengyel / orosz szakirányú modulok ismereteit komplex módon tartalmazza. A záróvizsgát a szakdolgozat benyújtása és elfogadása, illetve a BA-végzettséghez szükséges kreditek megszerzése után kell letenni. A BA-záróvizsga önálló kredit-értékkel nem rendelkezik.

A vizsga szerkezete és tematikája: A szóbeli záróvizsga a szlavisztikai modul esetében magyar, a szakirányú ismeretek ellenőrzésekor lengyel / orosz nyelven folyik. Időtartama kb. 30 perc. A jelöltnek a legalább három tagból álló vizsgabizottság tagjaival folytatott irányított beszélgetés során szintetizáló képességét, a megszerzett ismeretek önálló, kreatív alkalmazását, illetve nyelvismeretének szintjét kell bizonyítania. A jelölt a választott szakiránynak megfelelően egy-egy tételt húz az alábbi ismeretkörök alatt szereplő tematikai csoportokból. Az itt megadott csoportokhoz 2–3 kérdés tartozhat. A konkretizált (aktualizált) tételsort a hallgatók a vizsgára való jelentkezéskor megismerhetik.

I. Általános szlavisztikai ismeretkör

1. Mai szláv népek, nyelvek és államok
2. Egy választott szláv ország történelmének legfontosabb eseményei a XIX–XX. században

II. Lengyel nyelvi és nyelvészeti ismeretkör

1. A lengyel névszók a tanult másik szláv nyelv névszóinak tükrében
2. A lengyel igék kategóriái (igeszemplélet, igeidők, mód, szám, személy, nem)
3. A folyamatos és befejezett igék használatának szabályai a lengyel nyelvben
4. Mozgást jelentő igék a lengyel nyelvben
5. A főnév-, melléknév és igeképzés a lengyel nyelvben
6. Igeragozási típusok a lengyelben, a múlt és jövő idő képzése
7. Lingvoreáliák a fordításban és tolmácsolásban

III. Lengyel irodalom- és művelődéstörténeti ismeretkör

1. A XIX. századi lengyel irodalom legjelentősebb képviselői
2. A messianizmus fogalma, képviselői; a romantikus hős, mint a messianisztikus irodalmi típus
3. A lengyel pozitívizmus, mint a XIX. századi realizmus nemzeti formája; a legjelentősebb alkotók életműve
4. Egy választott lengyel prózaíró munkásságának monografikus bemutatása (XX.sz)
5. A két világháború közötti lengyel irodalom tematikus vonulatai, az egyes vonulatok legjellemzőbb képviselői
6. Lengyel nemzeti kérdés a XIX–XX. századi irodalomban

IV. Orosz nyelvi és nyelvészeti ismeretkör

1. Az orosz névszók a tanult másik szláv nyelv névszóinak tükrében
2. Az orosz igék kategóriái (igeszemplélet, igeidők, mód, szám, személy, nem)
3. A folyamatos és befejezett igék használatának szabályai az orosz nyelvben
4. Mozgást jelentő igék az orosz nyelvben
5. A főnév-, melléknév és igeképzés az orosz nyelvben
6. Igeragozási típusok az oroszban, a múlt és jövő idő képzése
7. Lingvoreáliák a fordításban és tolmácsolásban
8. Az orosz szókészlet származás szerinti rétegei

V. Orosz irodalom- és művelődéstörténeti ismeretkör

1. Orosz romantika és realizmus a XIX. sz. első felében (Puskin, Lermontov, Gogol)
2. A „felesleges ember” és a cselekvő hős Turgenyev és Goncsarov regényeiben
3. Történelmi-társadalmi, lélekábrázoló regény és film (Puskin, Tolsztoj)
4. Dosztojevszkij regényepoétikájának bemutatása egy választott mű alapján
5. Csehov elbeszéléseinek és drámáinak műfaji sajátosságai
6. Orosz irodalom a XIX–XX. század fordulóján (szimbolizmus, akmeizmus, futurizmus)
7. Orosz irodalom 1917-től 1940-ig (forradalom és polgárháború, irodalmi csoportosulások és irányzatok, belső és külső emigráns irodalom). A korszak bemutatása egy választott író munkássága alapján
8. Orosz irodalom 1941 után (háborús irodalom, a „pangás” és az „olvadás” kora, falusi és városi irodalom, bárdköltők, lágerirodalom, az orosz posztmodern).
9. Az orosz irodalom magyarországi fogadtatása a kezdetektől napjainkig

VI. A vizsga értékelése

A vizsgát egy érdemjeggyel értékeljük, amely az egyes kérdésekre kapott részosztályzatok matematikai átlaga. Bármely kérdésre kapott elégtelen minősítés esetén az egész vizsgát ismételni kell.

SZOCIÁLIS MUNKA

A záróvizsga előfeltétele

Záróvizsgát azok a hallgatók tehetnek, akik a szociális munka szak képesítési és kimeneti előírásainak megfelelően a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket maradéktalanul teljesítették (abszolutórium), valamint az egyetemi és tanszéki szabályoknak (formai és tartalmi szempontból) mindenben megfelelő diplomamunkájukat benyújtották. A diplomamunka érdemjegyének legalább elégséges (2) eredményűnek kell lennie.

A záróvizsga teljesítésének ideje

A szociális munka (BA) szakon tanulmányaikat befejező hallgatók leghamarabb a képzés 7. félévének (őszi szemeszter) vizsgaidőszakában záróvizsgázhatnak.

A záróvizsga-bizottság összetétele

Záróvizsgát a hallgatók kizárólag záróvizsga-bizottság előtt tehetnek. A záróvizsga-bizottság három tagból áll: az elnök mellett két bizottsági tag vesz részt a vizsgáztatásban, egyikük a hallgató témavezetője.

A záróvizsga szerkezete, formája

Az alapszakos (BA) záróvizsga a szociális munka alapképzési szak ismeretanyagát és az ehhez kapcsolódó kompetenciákat értékeli. A vizsga két részből áll, a diplomamunka védéséből és a komplex szóbeli vizsgából.

A diplomamunka védése: a témavezető és az opponens által értékelt dolgozatot a szakdolgozónak a záróvizsga-bizottság előtt meg kell védenie. A védés folyamán a jelöltnek bizonyítania kell, hogy

- képes a szociális munka egy-egy szakterületének, témakörének önálló feldolgozására;
- kellően jártas a szakirodalom használatában, melynek segítségével képes szakszerűen bemutatni az általa választott tudományos témakör elméleti összefüggéseit, kutatási eredményeit, módszereit;
- képes a tárgyyszerű véleményalkotásra.

Ennek keretében a dolgozat szerzője rövid, tézisszerű összefoglalást ad munkájáról, majd válaszol a záróvizsga-bizottság tagjai által feltett kérdésekre.

A komplex szóbeli vizsga: az alapozó- és törzsképzés keretében elsajátított két tantárgycsoport: a társadalom- és szociálpolitika, valamint a szociális munka ismereteinek szintézis-jellegű számonkérése. A hallgatók mindkét témakörből egy-egy tételt húznak, majd azt rövid felkészülés után szóban kifejtik.

A záróvizsga értékelése

A záróvizsga-bizottság tagjai a záróvizsga mindkét részét (diplomamunka védése, komplex szóbeli vizsga) ötfokozatú osztályzattal értékelik. A záróvizsga végleges minősítését az egyes részvizsgák eredményeinek számtani átlaga képezi. A jelölt záróvizsgája akkor sikeres, ha mindkét elemének az osztályzata külön-külön legalább elégséges. Amennyiben a záróvizsga bármelyik részének eredménye elégtelen, a záróvizsgát a hallgatónak meg kell ismételnie. A záróvizsga ismétlése a mindenkor hatályos egyetemi tanulmányi és vizsgaszabályzat rendelkezéseinek megfelelően történik.

Minden egyéb, fentiekben nem szabályozott kérdésben a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

A komplex záróvizsga tematikája

I. Társadalom- és szociálpolitika

- A jóléti állam fogalmi keretei – kialakulásának történeti, filozófiai és politikai háttere. A jóléti rezsimek típusai, berendezkedési formái – és ezek történeti átalakulásai.
- A jóléti államok válságai ('68, olajválságok, neoliberális-neokonzervatív mozgalmak és reakciók), a globalizáció és a poszt-indusztrializmus hatásai – „új-bal” és „új-jobb” ideológiai reakciók.
- A szociálpolitikai ellátások gazdasági és jóléti összefüggései – adók, elvonások és szociális transzferek
- Demográfiai és szociológiai változások – a hagyományos jóléti rendszer sarokköveinek válsága (nyugdíj, társadalombiztosítás, egészségügy, oktatás, stb.).
- A szegénység fogalma és formái. Az egyenlőtlenségi mérőszámok főbb típusai és jellemzői. A szegénység történelmileg változó kategóriái. A hazai „ki a szegény?”- probléma értelmezési keretei.
- A társadalmi kirekesztés és kirekesztődés elméleti, történeti alapjai, nemzetközi folyamatok, összefüggések.
- Tipikus szegénységi kockázatok Magyarországon. – A tartós és az átmeneti szegénység természete és dinamikája.
- A szociális alapellátási és szakellátási formák sajátosságai (jogosultságok, finanszírozás, célcsoport, hatékonyság).
- A családi és anyasági ellátások rendszere, az ellátások típusai, céljai.
- A betegség-rokkantság problémájának szociálpolitikai kezelése (ellátási formák, rehabilitáció, finanszírozási sajátosságok)
- Az időskori ellátások rendszere (jogosultságok, rászorultság, ellátási szintek).
- A társadalmi egyenlőtlenségek és a munkaerő-piaci státusz összefüggései
- A szociálpolitika és a foglalkoztatáspolitikai kölcsönhatása
- Az aktív és passzív munkaerő-piaci programok
- A tartósan munka nélkül lévő csoportok jellemzői, munkaerőpiaci integrációs eszközök
- Az államszocializmus jóléti politikája és a rendszerváltás utáni szociálpolitika összehasonlítása.
- A rendszerváltás szociális hatásai és szociálpolitikai következményei

II. Szociális munka

- A szociális munka, mint hivatás – a szociális munka professzióvá válása.
- Kompetenciák, értékek, értékrend, etika a szociális munkában.
- A szociális munka új definíciója és a szociális munka tevékenységi területei (célok, szerepek, elvek).
- A problémamegoldás technikái és a sok szempontú feltárás. A szociális diagnózis lényege.
A segítő beszélgetés készségei, a hatékony kommunikáció és kapcsolatteremtés.
- Krízisintervenció és változásmenedzselés a szociális munkában.
- A jól működő család jellemzői és a családi élet szakaszai.
- A feltáró interjú lényege és a családgondozásban használt családterápiás elemek: hipotézisalkotás, cirkuláris kérdések, neutralitás.
- A rendszerszemléletű családgondozás és a családterápiás irányzatok.
- A csoportmunka módszerei, a csoportok típusai, szerveződésük és céljaik.
- A csoportok kommunikációs és interakciós mintái és gyakorlati elvei. Alapvető csoportdinamikai sajátosságok.
- A csoport tervezésének és elindításának lépései. A csoport vezetéséhez szükséges elméleti ismeretek. A vezetési stílus hatásai a csoport működésére.
- A közösségfejlesztés és a közösségi munka kialakulásának nemzetközi és magyarországi sajátosságai. A közösségi munka elméleti háttere.
- A közösségfejlesztés és a közösségi munka módszerei, a társadalmi aktivizálás lehetőségei.

A közösségi munka folyamata. A közösségi munka menedzselése, szervezeti keretei és finanszírozási sajátosságai.

Fogyatékossgal élők a társadalomban: szegregáció-integráció. A fogyatékossgal élőkkel és családjaikkal folytatott szociális munka, a rehabilitáció sajátosságai.

A tudáshoz és iskolázáshoz jutás egyenlőtlenségei és következményei. A szociális helyzet, az iskolai teljesítmény és a kudarcok közötti összefüggések. Az esélyegyenlőtlenségek mérséklése az iskolai szociális munka preventív eszközeivel.

Egészség – életmód – szociális helyzet. A népesség egészségi állapotának egyenlőtlenségei, ezek kialakulását befolyásoló tényezők. A tartós betegekkel folytatott szociális munka sajátosságai.

A romák élethelyzete Magyarországon. Szembenállás, előítélet, diszkrimináció. A romákkal folytatott szociális munka sajátosságai, forrásai, nehézségei és dilemmái.

Területi és települési egyenlőtlenségek. Szociális munka faluhelyen, tanyán, a kistérségek és a régiók fejlesztésében. Ellátástervezés – szolgáltatásfejlesztés.

SZOCIOLÓGIA

Záróvizsga tételek

Szociológiatörténet

1. A szociológia előtörténete és kialakulásának társadalmi és szaktudományos előfeltételei. A klasszikus szociológia születése és fejlődése (Durkheim, Weber).
2. A német szociológia (Marx, Engels, Tönnies, Simmel).
3. A XIX. és XX. századi angol és amerikai szociológia.
4. A XX. század és napjaink szociológiájának sajátosságai, irányzatai és főbb képviselői.
5. A magyar szociológia története.

Szociológiaelmélet

1. A szociológia diszciplináris sajátosságai, viszonya a társadalomtudományokhoz, a szociológus szerep jellemzői.
2. Társadalmi egyenlőtlenségek és szegénység. Elméletek és mérési módszerek, hazai és nemzetközi tendenciák. A társadalompolitika lehetőségei.
3. Társadalomszerkezet és rétegződés. Elméletek és módszerek, nemzetközi tendenciák. A társadalomszerkezet és rétegződéskutatás hazai képviselői (Ferge, Kolosi, Kemény, Szelényi munkássága).
4. A társadalmi mobilitás alapfogalmai, elméletek és módszerek, nemzetközi és hazai trendek.
5. A társadalom térbeli szerkezete, urbanizáció, regionális különbségek, a településszociológia alapjai.
6. A demográfia, mint tudomány. A társadalom demográfiai rétegződése.
7. Nemzeti és etnikai csoportok, kisebbségek nemzetközi és hazai helyzete. A romák társadalmi helyzetének jellemzői Magyarországon. A társadalompolitika lehetőségei.
8. A társadalom csoportszerkezete. A család, mint meghatározó társadalmi csoport. A családfejlődés elméletei, a családfunkciók változásai, nemzetközi és hazai tendenciák.
9. Az életmód szerepe, életmódkutatások nemzetközi és hazai eredményei. Kultúra, értékek és normák szerepe a társadalomban. A deviancia jelensége, elméletek és módszerek, nemzetközi és hazai tendenciák.
10. Az oktatási, gazdasági és politikai rendszer alapvető társadalmi jellemzői.
11. Társadalmi változások, modernizáció és globalizáció

Módszertan

1. A tudományos megismerés sajátosságai. Az okság természete.
2. A kutatási folyamat főbb jellemzői. Konceptualizálás és mérés. Operacionalizálás. Mérési szintek.
3. A mintavétel. A reprezentativitás fogalma, valószínűségi mintavételi módszerek. A mintavételi hiba értelmezése.
4. A survey kutatások jellemzői: a kérdőív és szerkesztése, a mérés elmélete és gyakorlata. Az adatgyűjtés és a kérdezés jellemzői A survey eredmények értelmezése, alapvető adatelemzési technikák.
5. A leíró statisztikai elemzések, a többváltozós elemzések alapjai.
6. Kvalitatív kutatások jellemzői 1.: a terepkutatás és tartalomelemzés.
7. Kvalitatív kutatások jellemzői 2.: a strukturálatlan interjú, a fókuszcsoport.

TÖRTÉNELEM

1. Általános szabályok

A történelem BA szak befejezéseként a hallgatók záróvizsgát tesznek. A záróvizsgára való bocsátás előfeltétele és része egy történelem szakos záródolgozat.

A záródolgozatot szóban is meg kell védeni. A záróvizsgán a záródolgozat megvédésén kívül a hallgatók a megszerzett történettudományi ismereteiket írásbeli és szóbeli vizsgán bizonyítják. Az írásbeli vizsga minimum témakörei és a felkészüléshez a kötelező irodalomjegyzék elérhető a Történelmi Intézet honlapján (<http://delfin.unideb.hu/~history/BA/zarovizsga.html>).

2. A záróvizsga írásbeli része

A záróvizsga írásbeli részén a hallgatók 40 előre kijelölt történelmi forrásból kiválasztott 5 forrást értelmeznek és elemeznek a megadott szakirodalom segítségével. A szakirodalom-lista elérhető a Történelmi Intézet honlapján (<http://delfin.unideb.hu/~history/BA/zarovizsga.html>). Az írásbeli záróvizsga forrásainak témakörei a következők: ókori történelem, középkori egyetemes és magyar történelem, korai újkor egyetemes és magyar történelem, újkor egyetemes és magyar történelem, jelenkori egyetemes és magyar történelem.

3. A záróvizsga szóbeli része

A záróvizsga szóbeli részén a hallgatók a történelem alapképzés szakmai törzsanyagából álló témakörökből vizsgáznak a hallgatók. A hallgatók két előre kiválasztott témakörből húznak egy-egy tételt. Az egyik témakörnek 1789 előtti egyetemes, vagy magyar történetinek, a másiknak 1789 utáni egyetemes magyar történetinek kell lennie. A két választott témakör közül az egyiknek magyar, a másiknak egyetemesnek kell lennie.

A záróvizsga tételei, a tételekhez tartozó kötelező forrásjegyzék és szakirodalom, valamint az ajánlott irodalom jegyzéke elérhető a Történelmi Intézet honlapján (<http://delfin.unideb.hu/~history/BA/zarovizsga.html>).

4. A záróvizsga jegye. A záróvizsga jegyét az alábbi részjegyek számtani átlaga adja: a) a záródolgozat szóbeli védésének jegye, b) az írásbeli vizsga jegye, c) a két szóbeli tétel egy-egy jegye. Ha a záróvizsgán bármelyik részjegye elégtelen, akkor a záróvizsga jegye is elégtelen

5. A záróvizsga-bizottság. A záróvizsga bizottság elnöke a Történelmi Intézet vezető oktatója, a bizottság tagjai a záródolgozat témavezetője és a Történelmi Intézet egy oktatója. A záróvizsga-bizottság tagjai közösen állapítják meg a záróvizsga érdemjegyét. A záróvizsga nyilvános.

Szóbeli tételek

Az Ókori Kelet története

Mezopotámia a Kr. e. 3-2. évezredben.

Az újasszír katonai nagyhatalom és az újbabilóni birodalom.

Egyiptom a XVIII-XX. dinasztiaig

Az ókori Irán: Achaimenida dinasztia, parthusok

Szíria, Fönícia, Palesztina a Kr. e. 1. évezredben.

A görög polis fejlődése előzményeitől megszűnéséig

Spárta Xenophón és Plutarchos művei tükrében.

A nagy görög gyarmatosítás okai és lefolyása.

Az athéni demokrácia kialakulása Drakóntól Ephialtésig.

A görög-perzsa háborúk.

Nagy Sándor és a hellénisztikus birodalmak.

A római államiság története a kezdetektől a Birodalom bukásáig

A római állam intézményrendszere fejlődésének első két szakaszában (királyság, köztársaság).

A római állam intézményrendszere a császárság időszakában.

A római gazdaság története.

A római társadalom története.

Római hadtörténet.

A feudalizmus fogalma, a feudális korszak kezdetei

A középkor és a feudalizmus fogalma a történetírásban

Népvándorlás és „barbár államok”. A kora középkori állam, a frank birodalom. Állam és egyház.

Gazdaság és társadalom. A hűbériség kialakulása és jellegzetességei. Kora középkori kultúra. Bizánc a korai középkorban.

Közép- és Kelet-Európa a IX-XI. században.

Magyarország története a népvándorlástól a tatárjárásig

A magyar őstörténet vitás kérdései, az őstörténeti kutatás fő irányai és eredményei.

Történészviták a honfoglalásról valamint a IX-X. századi magyar társadalomról és gazdaságról.

Magyarország beilleszkedési esélyei Európába, a beilleszkedési folyamat korlátai és eredményei a XI-XII. századi államszervezés példáján.

Magyar külpolitika az Árpád-korban és kapcsolódása az európai politikához.

A magyarok hitvilága és műveltsége a XIII. század közepéig. A kereszténység felvétele, egyházszervezés.

A rendiség kialakulása, Európa régiói a rendiség korában

A középkor technikai és gazdasági átalakulása a XI. századtól.

A rendiség kialakulása, a rendi átrétegződés. Társadalmi változások a rendiség korában: nemesség, polgárság és parasztság.

A rendi állam típusai és intézményei Európában.

A késő középkor: a XIV-XV. század problémái.

A klasszikus középkor kultúrája, művelődése.

Magyarország története a kései Árpád-kortól Mohácsig

Anarchia és konszolidáció a kései Árpád-korban (várrendszer, familiaritás, gazdaság és politika).

A gazdasági-társadalmi szerkezet átalakulása (a jogilag egységes nemesség és jobbágyság kialakulása, a mezőgazdaság, az ipar és a városfejlődés jellemzői).

Királyi hatalom és rendi politizálás 1301-1526 között.

A magyarországi külpolitika új kihívásai (török veszély, törekvés a közép-kelet-európai katonai-politikai koalíció megteremtésére).

A királyi udvar művelődéspártoló szerepe Zsigmond és Mátyás uralkodása idején. Gótika, humanizmus és reneszánsz.

A nagy földrajzi felfedezések, az un. európai világgazdaság

A nagy földrajzi felfedezések előzményei és folyamatai. Európa korai gyarmatai.

Nyugat- és Dél-Európa gazdasága a XVI-XVIII. században.

Társadalmi viszonyok a XVI-XVIII. századi Nyugat-Európában.

Közép- és Kelet-Európa gazdasági-társadalmi változásai a XVI-XVIII. sz.-ban.

Reneszánsz és reformáció Európában.

Magyarország a török hódoltság korában.

Gazdaság és társadalom a feudalizmus kései századaiban (Magyarország az európai gazdaság rendszerében, a rendiség átalakulása, az örökös röghöz kötés rendszere).

Törökellenes küzdelmek és a végvárrendszer jellemzői. Élet a hódoltságban.

Az erdélyi állam és intézményrendszere. A fejedelemség külső kapcsolatai, vezető szerepe a rendi-függetlenségi küzdelmekben.

Reformáció, katolikus megújulás (ellenreformáció) a XVI-XVII. században.

Politikai programok, nádori politizálás és rendi törekvések a királyi Magyarországon a XVI-XVII. században. A királyi Magyarország kiemelkedő politikai személyiségei és programjuk (Nádasdy Tamás, Illésházy István, Esterházy Miklós, Zrínyi Miklós, stb.)

A hatalmi struktúra átrendeződése a kora-újkori Európában

Az abszolutizmus fogalma, értelmezése.

Az abszolút monarchia típusai, konkrét berendezkedése néhány országban.

Társadalmi-politikai konfliktusok a kora-újkori Európában (Németalföldi szabadságharc, angol „forradalom” stb.)

A felvilágosult abszolutizmus Közép- és Kelet-Európában.

Szellemi megújulás és kultúra a kora-újkorban. A felvilágosodás Európában.

Magyarország a XVIII. században

Magyarország a Dunai – Monarchiában. Hatalmi politika és „berendezkedési tervek” a XVII. század végén

A Rákóczi szabadságharc és a kuruc mozgalmak szerepe, történeti értékelése.

A XVIII. századi gazdaság és gazdaságpolitika jellemzői, értékelésük.

Rendiség, abszolutizmus, felvilágosult abszolutizmus (a rendi intézmények és a központi kormányzervek működése, a hatalomgyakorlás változatai, politika és társadalom).

A művelődés tartalmi és szerkezeti átalakulása a XVIII. században.

Polgári forradalom

A francia forradalom kitörésének okai, szakaszai, megítélése a történeti irodalomban.

A francia forradalom és Európa, a napóleoni háborúk és hatásaik.

A Szent Szövetség és a forradalmi mozgalmak az 1820-as, 30-as években.

A nemzeti egységmozgalmak Európában.

A 48-as forradalmak Európában.

A magyar polgárosodás megalapozó korszaka (reformkor és 1848/49)

A magyarországi társadalom a rendiség és a polgárosodás határán.

A birodalom és a magyar rendiség intézményei.

A reformkori liberális elit.

Programviták az 1840-es években.

1848: alkotmányjogi és társadalomtörténeti fordulat.

Az ipari forradalom

Az ipari forradalom fogalma és szakaszai.

Az angol ipari forradalom.

Nyugat-Európa gazdasága és társadalma a 19. században.

Az ipari forradalom társadalmi és demográfiai hatásai.

Kelet-Közép-Európa és Oroszország gazdasága a 19. században.

Az ipari forradalom kora Magyarországon. A dualizmus rendszere.

- Polgárosodás az abszolutizmus korában.
- A kiegyezéshez vezető utak és a kiegyezés megkötése.
- A dualizmus politikai intézményei és politikai pártjai.
- Az ipari forradalom Magyarországon.
- Válságjelenségek a századforduló Magyarországon.

Az első világháború és a két világháború közötti hatalmi rendszer

- Az első világháború általános és közvetlen előzményei.
- A résztvevő országok politikai és katonai céljai, törekvései a háború menete során.
- Az 1917-es év eseményei.
- A háború befejezése és a forradalmak Európában.
- Az első világháborút lezáró békék és értékelésük.

Totalitáriánus rendszerek a két világháború között

- A fasizmus, náciizmus értelmezési lehetőségei a történeti irodalom tükrében.
- A fasizmusok, náciizmus ideológiájának forrásai és összetevői.
- A sztálinizmus politikai intézményrendszere.
- A náciizmus hatalomra jutása és a rendszer kiépülése.
- Az olasz fasizmus.

Az Osztrák-Magyar Monarchia, a történeti Magyarország összeomlása, a Horthy-rendszer (1918-1945)

- Milyen külső és belső tényezők vezettek a Monarchia és a történeti Magyarország megszűnéséhez?
- Állam- és kormányzati rendszer a Horthy Korszakban.
- Gazdaság és társadalom a két világháború közötti Magyarországon.
- Szellemi-ideológiai irányzatok a két világháború közötti Magyarországon
- Magyarország külpolitikája a két világháború közötti időszakban és a világháború alatt.

A második világháború

- A háború általános és közvetlen előzményei.
- A résztvevő államok helyzete, törekvései 1943 nyaráig.
- Katonai események és a frontok helyzete 1943-1945 között.
- Az antifasiszta koalíció kialakulása és működése.
- Az Európán kívüli világ hadszínterei a háború idején.

Magyarország története a második világháború után 1956-ig

- Politikai intézmények és pártstruktúra az 1944-49 közötti Magyarországon.
- Az 1956-os forradalom és szabadságharc.
- Magyarország külpolitikai helyzetének alakulása az 1940-es évek második felében.
- A Rákosi-diktatúra.
- Gazdasági újjáépítés és stabilizáció Magyarországon (1945-50).

A Kádár-rendszer és felbomlása

- A kommunista rendszer restaurációja és stabilizációja Magyarországon (1956-63).
- Kísérlet a gazdaság működésének megreformálására.
- Szellemi-, ideológiai viszonyok a Kádár-korszakban.
- Gazdasági útkeresés és politikai bizonytalanság a reform megtorpanásától a Kádár-rendszer összeomlásáig.
- „Kádárizmus”: a kommunista diktatúra működésének sajátosságai a Kádár-korszakban.

Egyetemes történeti tendenciák 1945 után

A hidegháború: fogalma, szakaszai.

A Szovjetunió 1945 után.

A nyugat-európai integráció útja.

Kelet-Európa szovjetizálása.

A gyarmati rendszer szétesése és a „harmadik világ”.

Az írásbeli vizsga és a szóbeli tételek szakirodalma: <http://delfin.unideb.hu/~history/BA/zv.html>